

הספרייה בגן

גן אלנג'ום במג'ד אל-כרום. גננת: ד"ר מנאר סלאמה

הספרייה בגן מהווה מרכז פעילות העומד לרשותם של הילדים לאורך יום הלימודים בגן. בספרייה הילדים מעיינים בספרים, מאזינים בקבוצה לקריאתו של מבוגר, מתנסים בעצמם או עם חבריהם ב"קריאה כביכול" ופועלים "בעקבות הספר".

סוגי הספרים :

הספרייה תכלול מגוון ספרים מסוגות שונות ובהם-

1. טקסטים ספרותיים: סיפורת ושירה לילדים, אגדות עם ומעשיות, סיפורי תורה, סיפורי חז"ל
2. טקסטים מידעיים: אנציקלופדיה, מילון, ספרי מדע, ספרי בישול, ספרי תפילה, תנ"ך מלא, ספרי אמנות .

חשוב לגוון את מבחר הספרים שבספרייה בספרים שנכתבו בתקופות ובתרבויות שונות, קלאסיים ועכשוויים, מקוריים ומתורגמים. מדף הספרים צריך להכיל מגוון העדפות של ילדי הגן, כך שכל ילד ימצא בספרייה ספרים המושכים את ליבו.

רצוי שיהיו בספרייה ספרים אחדים במספר עותקים, לצורך עיון משותף של קבוצת ילדים. נוסף לספרים בפורמט הרגיל ניתן לכלול ספרים בפורמט מוגדל, שישמשו לקריאה בקבוצה תוך שיתוף הילדים בהתבוננות באיורים ובדפוס. בגנים שבהם לומדים ילדים ששפתם הראשית אינה עברית, חשוב להציג בספרייה גם ספרים באותה שפה שהיא עיקרית אצלם.

מספר הספרים: על מנת לקיים ספרייה פעילה וספריית השאלה בכיתת גן ממוצעת רצוי כי הספרייה תכלול כ- 150 ספרי קריאה. מספר ספרים כזה יאפשר לכל ילד לבחור ספר להשאלה על פי קצב הקריאה שלו לאורך שנות לימודיו בגן ולהותיר מגוון ספרים לפעילות בגן.

השימוש בספרייה:

עם תחילת שנת הלימודים חשוב לייחד סדרת פעילויות שמטרתן לקרב את הילדים לשימוש בספרייה. רצוי לשתף את הילדים בארגון הספרים בספרייה, בקביעת כללי התנהגות עם הספרים, ובקביעת תהליך ההשאלה הביתה בסיוע ההורים או הגננת, במידת הצורך והעניין. ניתן לשתף את הילדים בעטיפת הספרים ובקישוט התיקים המשמשים לנשיאתם. רצוי לשלב ביקורים בספרייה ציבורית כחלק מתכנית הפעילות בגן.

ארגון הספרייה:

ארגון הספרים והצבתם על מדפי הספרייה יעשו כך שיעודדו את השימוש בהם בהקשרים שונים ובזמנים שהילדים יבחרו. הספרים ימצאו בגובה מותאם ונגיש לילדים. הספרים יוגשו לילדים כך שבדפדוף בין הספרים יראו הילדים את כריכתם הקדמית. ספריית הגן וספריית ההשאלה אחת הן, כך מתאפשר לילד לקרוא בגן בספר שקראו בפניו בבית וההיפך, ספר שפגש בגן והוא רוצה להרחיב את המפגש עמו גם בבית, יהיה זמין לו. אפשר לארגן את הספרים בספרייה לפי שיטות ארגון שונות: לפי א"ב של שמות המחברים או שמות הכותרים. מעת לעת אפשר לרענן את סידור הספרים בספרייה, ולבחור עם הילדים את הספרים שיוצגו בתצוגה.

זמן ההשאלה:

זמן ההשאלה צריך להיות גמיש ולאפשר לילדים לשאול ספרים על פי קצב הקריאה האישית שלהם. אפשר להגביל את זמן ההחלפה לשעות מסוימות במהלך היום. לדוגמה – בשעת הפעילות החופשית בבוקר, בזמן הפעילות בחצר וכד'. חשוב שישמר העיקרון שזמן השאלת הספרים עונה על צרכי הילדים.

ניהול השאלת ספרים: חשוב שהשאלת הספרים תהיה מלווה בתיעוד "תנועת" הספרים. לכל ספר יהיה כרטיס ספר הכולל את שם הספר, שם הסופר ושם המאייר. בעת השאלת הספר ירשם שם הילד השואל על כרטיס הספר. לכל ילד יהיה "תא" (שקיק ניילון שקוף, מיכל ממפל וכד'), שבו יונח הכרטיס בעת ההשאלה. הגננת תבחר בשיטת התיעוד המתאימה לה ולאוכלוסיית הגן שלה, מתוך מחשבה כיצד התיעוד מקדם את הגישה האוריינית של הילדים, מחזק את תחושת האמון בהם, את עצמאותם ואת אחריותם. ילדים צעירים זקוקים לעזרה רבה יותר בתהליך זה.

הורים בספרייה: ההורים מוזמנים להשתלב בפעילות הגן לעידוד הקריאה ולחיבובה על הילדים. הם יכולים לקחת חלק כקוראים לקבוצת ילדים, כשותפים להמחזת סיפורים, ככותבי סיפורים, כבוחרים ספר עם ילדם או בכל דרך אחרת המתאימה להם ולגננת.

מיקום הספרייה: רצוי שהספרייה תמוקם במקום שקט ומואר בתאורה טבעית המאפשר לילדים להתרכז, לעיין בספרים ולהקשיב לסיפורים. יחד עם זאת חשוב שהספרייה לא תהיה מבודדת מכלל אזורי הגן, ותאפשר נגישות וקשר עין עם אזורי הפעילות השונים, לשם מעקב של הגננת אחר הפעילות ולשם הענקת תחושת ביטחון לילדים. המרכז צריך להיות מרווח במידה שתאפשר פעילות של 4-6 ילדים לפחות עם מבוגר תוך שמירה על אווירה אינטימית ורוגעת.

ריהוט ואביזרים נלווים: מרכז הספרייה יכול לכלול שטיח, ספה קטנה, כריות ישיבה, או שולחן וכסאות על מנת למשוך ילדים לעיון בספרים, בתנוחות החביבות עליהם. כדאי למקם בספרייה פינת שמע לשמיעת ספרים מוקלטים, רשם-קול להקלטת סיפורים מפי הגננת או מפי הילדים, וספרונים שילדים כתבו בעצמם. שטיח קיר, לוח לבד או לוח מגנט עם דמויות מספרים עשויים לשמש לפעילות בעקבות ספר, אמצעים וחומרים ליצירת ספרים על ידי הילדים. נעיר כי הפעילות העיקרית במרכז הספרייה הינה המפגש של הילדים עם ספר ולכן חשוב להימנע מיצירת עומס יתר של אביזרים נלווים במקום שהמרחב מצומצם. לדוגמה, מתקן תיאטרון בובות ואביזרים לפעילות דרמתית, יכולים להימצא בסמיכות לספרייה ולא במרכזה.

[מאגר תמונות של ספריות שונות בארץ ובעולם מתוך פינטרסט של האגף לחינוך קדם יסודי](#)